

Mahmut Uzun – Adıyamanlı Misak Manuşyan'ın anısına

Posted on 21/02/2026

Misak Manuşyan, 1906 yılında Adıyaman'da doğdu. Ailesinden yalnızca iki kardeş, Ermeni Soykırımı'ndan sağ çıkabildi. O iki kardeşten biri olarak hayata tutunmaya çalıştı; sürgünle, yoksullukla, yetimlikle yoğrulmuş bir yaşamdan geçerek Fransa'ya ulaştı. Hayata yeniden tutunmaya çalışırken bu kez kardeşini kaybetti.

Ama o, bu yıkımı sessizlikle karşılamadı. Soykırımdan kurtulmuş bir Ermeni, bir göçmen ve bir komünist olarak Hitler faşizmine karşı direniş saflarına katıldı. Fransız Direnişi'nin en etkili militanlarından biri oldu. Nazi işgaline karşı yürüttüğü eylemlerle faşizme gerçek, somut darbeler vurdu. Onun mücadelesi romantik bir hikaye değil; bedeli kanla ödenmiş, silahlı ve örgütlü bir anti-faşist direniştir.

Bir ihbar sonucu yakalandı. Ardından, yoldaşlarıyla birlikte kurşuna dizildi. Ölümü, faşizmin yalnızca silahla değil, ihanetle ve işbirlikçilikle de beslendiğini bir kez daha gösterdi. Bugün Misak Manuşyan, Paris'te Pantheon'da yatıyor. Fransa, bir göçmeni, bir Ermeni'yi, bir komünisti ulusal onur mekanında selamlıyor.

Şimdi asıl meseleye gelelim.

Eğer Misak Manuşyan Ermeni olmasaydı, Türkiye'deki sol çevrelerin önemli bir kısmı onu çoktan bayraklaştırmış, posterlere basmış, anmalara taşımış olurdu. Ama Ermeni olduğu için susuluyor. Ermeni olduğu için görmezden geliniyor. Ermeni olduğu için, anti-faşist kimliği bile hasıraltı ediliyor.

Adıyaman'da, bu şehrin bir evladının Paris'te Pantheon'da yattığını kaç kişi biliyor?
Daha da önemlisi: kaç solcu bilmek istiyor?

Hey, kendine solcu diyenler...
Siz hangi dünyada yaşıyorsunuz?

Enternasyonalizmden söz edip soykırımı yok sayan, anti-faşizm edebiyatı yapıp Ermeni bir direnişçiyi bilinçli biçimde görmezden gelen bu ikiyüzlülük nedir? Devletin inkar çizgisine bu kadar yaslanmış bir sol, kime ve neye karşı mücadele ettiğini sanıyor?

Açık konuşalım:

Ermeni Soykırımı'yla yüzleşmeyen bir sol, tarihsel olarak sakattır.

Ermeni bir devrimciyi anmaktan imtina eden bir sol, ahlaki olarak çökmüştür.

Faşizme karşı direnişi överken, soykırımın faillerine ve mirasına sessiz kalan bir sol, sadece düzenin konforlu muhalefetidir.

Bu bir "bilgisizlik" meselesi değil; bu bilinçli bir suskunluktur. Bu suskunluk, devlet aklıyla kurulan kirli bir uzlaşmanın ürünüdür. Ve bu uzlaşma, solun iddia ettiği tüm değerleri içten içe çürütmektedir.

Misak Manuşyan, bu toprakların inkar ettiği ama insanlığın onurlandırdığı bir isimdir. Onu yok saymak, yalnızca bir Ermeni devrimciyi değil; anti-faşist hafızayı, enternasyonalizmi ve solun kendi iddiasını inkar etmektir.

Şimdi bir çağrı yapıyorum:

Türkiye solu, ya Misak Manuşyan'la yüzleşecek, ya da kendi sahteciliğiyle yaşamaya devam edecek.

Bu, bir tercih değil; bir hesaplaşma meselesidir.

DES LIBÉRATEURS?

GRZYWACZ
JUIF POLONAIS
1 ATTENTAT

ELEK
JUIF HONGROIS
10 ASSASSINATS & ENLÈVEMENTS

WALBYROT
JUIF POLONAIS
10 ASSASSINATS
LÉTTRE - ENLÈVEMENTS

WITCZITZ
JUIF POLONAIS
10 ATTENTATS

RINGERWEIG
JUIF POLONAIS
10 ASSASSINATS - ENLÈVEMENTS

BOCTOV
JUIF HONGROIS
10 ASSASSINATS
ENLÈVEMENTS

FONTANOT
COMMUNISTE ITALIEN
10 ATTENTATS

MANOUCHIAN
ARMÉNIEN
CHIEF DE BANDE
10 ASSASSINATS
ENLÈVEMENTS
LÉTTRE - ENLÈVEMENTS

RAYMAN
JUIF POLONAIS
10 ATTENTATS

ALFONSO
ESPAGNOL ROUGE
10 ASSASSINATS

LA LIBÉRATION! PAR L'ARMÉE DU CRIME

